

De laatste dagen

Bijeenkomsten in de Stille Week 2019

De laatste dagen

Jeruzalem, 33 na Chr.

Er is veel discussie over wanneer Jezus precies leefde en stierf. De precieze datering is ingewikkeld omdat er weinig gegevens in de Bijbel zelf staan. Bovendien werden er in die tijd verschillende datumsystemen gebruikt en sommige monniken hebben zich later misrekend. Er zijn dus genoeg onzekerheden over de precieze datering van het hoogte- en tegelijk dieptepunt van Jezus' leven. Een mogelijke betrouwbare reconstructie van de laatste dagen van zijn leven op aarde speelt zich af in het jaar 33. Jezus stierf dan op vrijdag 3 april 33 na Chr. om ongeveer 15 uur in de middag. ¹

In deze Stille Week volgen we deze reconstructie van dag tot dag. We lezen daarbij uit het evangelie naar de beschrijving van Marcus en Matteüs (zaterdag 4 april 33 na Chr.).

Het is goed om ieder jaar een week van bezinning te vieren, waarin we dagelijks als volgelingen van Jezus, zijn lijden, sterven en opstanding uit de doden gedenken. Een gezegende Stille Week toegewenst.

ds. Jan K.C. Kronenberg en Nita Kronenberg-Lens, Leeuwarden.

www.stilleweek.nl

¹ Bijbelse Geschiedenis in woord en beeld, deel 8: Jezus' laatste dagen, blz. 26-27.

Kaarsen doven

Elke dag doven we één van de adventskaarsen die we in de weken voor de viering van het Kerstfeest hebben aangestoken. De kaarsen symboliseren het licht dat in de wereld is gekomen met de komst van de Zoon van God naar deze aarde.

Zijn licht doorbreekt de duisternis van de wereld.

Nu, in deze Stille Week, wordt het steeds donkerder rondom Hem.

De duisternis lijkt het weer te gaan winnen van het licht.

Als Jezus sterft op Goede Vrijdag is het helemaal donker geworden. Daarom doven we op deze dag de grote kaars. Maar op Paasmorgen, de dag van de opstanding uit de dood, straalt voor ons opnieuw zijn licht.

*Het tempelbedrijf platgelegd***- Begroeting****- Samenzang:** Opwekking 245

Hier in uw heiligdom,
dicht bij de troon,
vraagt uw aanwezigheid ons stil te zijn.
Zo komen wij tot U,
met heilig ontzag,
als uw Geest ons trekt tot U.

Rein door uw zuiver bloed,
met zekerheid
dat wij geborgen in uw liefde zijn,
staan wij vrijmoedig hier
en antwoordt ons hart
op de roepstem van uw Geest.

Heer, ik wil horen
uw zachte stem,
laat and're stemmen in mij zwijgen.
Open mijn ogen Heer
opdat ik het licht
van uw aangezicht zal zien

- Bijbellezing: Marcus 11:15-19

15 Ze kwamen in Jeruzalem. Hij ging de tempel binnen en begon iedereen die daar iets kocht of verkocht weg te jagen; hij gooide de tafels van de geldwisselaars en de stoelen van de duivenverkopers omver, 16 en hij liet niet toe dat iemand omstanders voor: 'Staat er niet geschreven: "Mijn huis moet voor alle volken een huis van gebed zijn"? Maar jullie hebben er een rovershol van gemaakt!' 18 De hogepriesters en de Schriftgeleerden hoorden wat er gebeurd was en zochten naar een mogelijkheid om hem uit de weg te ruimen; ze waren bang voor hem, omdat het hele volk in de ban was van zijn onderricht. 19

Nadat de avond gevallen was, gingen Jezus en zijn leerlingen weg uit de stad.

- **Samenzang:** Psalm 84: 1 en 2 (GKV)

Hoe lieflijk is uw huis, o HEER!
O God, U weet hoe ik begeer
bij U te wonen in uw hoven.
U weet hoe heimwee mij bevangt,
omdat geheel mijn hart verlangt
U in uw heiligdom te loven.
'k Ga jubelend God tegemoet,
die leeft en mij ook leven doet.

Zelfs vindt de mus een huis, o HEER,
de zwaluw legt haar jongen neer
bij uw altaren in uw woning.
Laat mij bij U zo thuis zijn, HEER.
Want daar is vrede; ik begeer
bij U te zijn, mijn God en Koning!
Welzalig wie daar wonen mag,
hij zingt uw lof van dag tot dag.

- **Overdenking**

- **Muzikaal moment**

- Gebed

- Gedicht: Runderen, schapen en duiven te koop! – René van Loenen

- Samenzang: Psalm 40: 2, 3 en 4 (DNP)

Gelukkig is hij die van U, HEER, houdt,
die niet met trotse mensen leeft,
geen aandacht voor bedriegers heeft,
maar zich volledig aan U toevertrouwt.
U liet ons steeds ervaren
hoe groot uw daden waren.
Doordacht was heel uw plan.
U bent mijn God en HEER.
U deed voor ons veel meer
dan ik vertellen kan.

U wordt van offers die ik breng niet blij.
Naar gaven bent U niet op zoek.
Ik hoor de woorden uit uw boek
en ik sta klaar, want dat gaat over mij!
U hebt daar opgeschreven
hoe ik voor U moet leven.
Wat is het heerlijk, God,
dat ik U elke dag
van harte dienen mag.
Ik koester uw gebod.

Ik geef bezielde de blijde boodschap door.
Ik zwijg niet, HEER, ik moet het kwijt!
Uw trouw en uw rechtvaardigheid
houd ik de toegestroomde mensen voor.
U toont uw medeleven;
U wilt bescherming geven.
Open uw hart voor mij.
Omring mij telkens weer
met uw ontferming, HEER.
Sta mij vol liefde bij.

- Doven van de eerste kaars

- We verlaten in stilte de kerkzaal -

Levensgevaarlijke discussies

- Begroeting

- Samenzang: Psalm 118: 6 en 7 (DNP)

De steen waar bouwers niets in zagen
was in Gods ogen cruciaal.
Die steen mag zijn gebouw nu dragen;
zijn werk verbaast ons allemaal!
Dit is de dag van Hem gekregen,
een dag van blijdschap en gezang.
Wij bidden, HEER, geef ons uw zegen;
geef voorspoed, HEER, ons leven lang.

Wij zegenen de grote koning
die komt in naam van God, de HEER.
Vier nu het feest mee in zijn woning;
leg offergaven voor Hem neer.
Mijn God, ik zal U dank bewijzen
met groene twijgen in de hand.
De HEER is goed, Hem moet je prijzen;
zijn liefde houdt voor altijd stand.

- Bijbellezing: Marcus 11:27-33

27 Ze kwamen weer in Jeruzalem aan. Toen Jezus zich in de tempel ophield, kwamen de hogepriesters, de Schriftgeleerden en de oudsten van het volk naar hem toe 28 en vroegen hem: 'Op grond van welke bevoegdheid doet u die dingen? Wie heeft u het recht gegeven om zo te handelen?' 29 Jezus antwoordde: 'Ik zal u een vraag stellen; als u me daarop antwoord geeft, zal ik u zeggen op grond van welke bevoegdheid ik zo handel. 30 Doopte Johannes in opdracht van de hemel of in opdracht van mensen? Antwoord mij.' 31 Ze overlegden met elkaar en zeiden: 'Als we zeggen: "Van de hemel," zal hij zeggen: "Waarom hebt u hem dan niet geloofd?" 32 Maar als we zeggen: "Van mensen," wat dan?' Ze waren namelijk bang voor de menigte, want iedereen hield Johannes voor een echte profeet. 33 Dus zeiden ze tegen Jezus: 'We weten het niet.' En Jezus zei tegen hen: 'Dan zeg ik ook niet op grond van welke bevoegdheid ik die dingen doe.'

- **Samenzang:** Gezang 61 (LB 1973) - gedeeltelijk

Gezang 61 Een landheer had met eigen hand
bij Mattheüs 21:33-41

T. de Marez Oyens

1. Een land-heer had met ei-gen hand
een goe-de wijn-gaard aan-ge-plant,
voor-zag die van een uit-zicht-to-ren,
een pers en al-le toe-be-ho-ren,
be-vei-lig-de hem met een heg,
gaf hem aan pach-ters en ging weg
om, als de wijn-gaard had ge-dra-gen,
zijn aan-deel in de vrucht te vra-gen.

Wij hebben Gods natuur gepacht
en nooit meer om de huur gedacht,
hebben gegrepen en geslagen
die om de vruchten durfden vragen,
hebben gestenigd en gedood
die deden wat hen God gebod.
Maar niets is ons nog overkomen,
de wijngaard is ons niet ontnomen.

O Here God, wat wilt Gij nog?
Zendt Gij uw Zoon? Gij kent ons toch,
Gij weet toch hoe wij met Hem hand'len,
hoe wij Hem doden als de and'ren.

Wij werpen Hem uw wijngaard uit
om die te erven als een buit.
Dan kan ons niets meer overkomen,
wordt nooit de wijngaard ons ontnomen.

- Overdenking

- Muzikaal moment

- Gebed

- Gedicht: De kruisweg – Joke van Sliedregt

- Samenzang: Lied 75 (ZG)

Geef, Heer, uw volk vrijmoedigheid
uw naam zo uit te spreken,
dat alle mensen, wereldwijd,
verstaan uw taal en teken:
de geestdrift die ons door uw knecht
in vuur en wind was toegezegd
en op ons neergestreken!

Beziel ons met uw goede Geest,
dan loven wij van harte
die ene naam het allermeest:
die van de Man van smarten –
de steen, verstoten en veracht,
de hoeksteen – Hij verleent ons kracht,
maar wee wie trots Hem tarten!

Gij leiders, keizers, bruin en blank,
wat heeft u toch bewogen?
Is dit uw wil, is dit uw dank,
kent gij geen mededogen?
Laat vrij wie op Gods wetten staat -
als gij niet door de knieën gaat
kan God u niet verhogen.

Geef, Heer, uw volk vrijmoedigheid
om in uw naam te spreken
totdat uw stad is toebereid
en alom is gebleken
dat niets uw geestkracht tegenhoudt,
dat leven zal alwie vertrouwt
dat uw rijk aan zal breken.

- Doven van de tweede kaars

- We verlaten in stilte de kerkzaal -

*Gezalfd en verkocht***- Begroeting****- Samenzang:** Gezang 178: 1, 2 en 3 (LB 1973)

Jezus, om uw lijden groot,
om uw leven en uw dood
die volbrengen 't recht van God,
Kyrie eleison.

Heer, om uw zachtmoedigheid,
vorst die op een ezel rijdt
en om Sions onwil schreit,
Kyrie eleison.

Om de zalving door een vrouw,
vreugdeolie, geur van rouw,
teken van wat komen zou,
Kyrie eleison.

- Bijbellezing: Marcus 14:1-11

1 De volgende dag zou het feest van Pesach en het Ongedesemde brood beginnen. De hogepriesters en schriftgeleerden zochten naar een mogelijkheid om hem door middel van een list gevangen te nemen en te doden. 2 Ze zeiden bij zichzelf: Tijdens het feest kan dat niet, want dan komt het volk in opstand.

3 Toen hij in Betanië in het huis van Simon – degene die aan huidvraat had geleden – aanwezig was bij een feestmaal, kwam er een vrouw binnen. Ze had een albasten flesje bij zich dat gevuld was met zeer kostbare, zuivere nardusolie. Ze brak het flesje en goot de olie uit over zijn hoofd. 4 Sommige aanwezigen zeiden geërgerd tegen elkaar: 'Waar is deze verkwisting goed voor?' 5 Die olie had immers voor meer dan driehonderd denarie verkocht kunnen worden, en dat geld hadden we aan de armen kunnen geven.' Ze voeren tegen haar uit. 6 Maar Jezus zei: 'Laat haar met rust, waarom vallen jullie haar lastig? Ze heeft iets goeds voor mij

gedaan. 7 Want de armen zijn altijd bij jullie, en jullie kunnen weldaden aan hen bewijzen wanneer je maar wilt, maar ik zal niet altijd bij jullie zijn. 8 Wat ze kon, heeft ze gedaan: ze heeft mijn lichaam nu al met olie gebalsemd, met het oog op mijn begrafenis. 9 Ik verzeker jullie: waar ook maar ter wereld het goede nieuws verkondigd wordt, zal ter herinnering aan haar verteld worden wat zij heeft gedaan.’
10 Toen ging Judas Iskariot, een van de twaalf, naar de hogepriesters om hem aan hen uit te leveren. 11 Toen zij dit hoorden, waren ze opgetogen en beloofden ze hem geld te zullen geven. En hij zon op een mogelijkheid om hem op een geschikt moment uit te leveren.

- **Samenzang:** Opwekking 578

U redde mij en riep mijn naam
gaf mij weer hoop, een nieuw bestaan,
bekleed met uw gerechtigheid;
o, Jezus. U redde mij.

Met U verzoend, werd ik weer rein,
U nam mijn schuld en droeg mijn pijn.
Nu ben ik vrij, volmaakt in U;
o, Jezus. U redde mij. (2x)

Voor U mij maakte, had U mij lief,
Heer en werd ik door U gekend.
Ik ben geschapen
naar uw evenbeeld, o Heer.

En U zocht mij en U kocht mij,
U vergoot uw bloed voor mij.
Een nieuwe schepping
naar uw evenbeeld, o Heer;
U redde mij, U redde mij. (2x)

- Overdenking

- Muzikaal moment

- Gebed

- Gedicht: Hij was een Lam – Enny IJskes-Kooger

- Samenzang: Gezang 454: 1 en 2 (LB 1973)

Wat zou ik zonder U geweest zijn,
hoe zou ik zonder U bestaan?
Ik zou ten prooi aan angst en vrees zijn
en eenzaam door de wereld gaan.
Mijn liefde tastte in den blinde.
Een afgrond lag in het verschiet.
En waar zou ik een trooster vinden
die werk'lijk wist van mijn verdriet?

Een diepe nacht zou mij omvangen
waarna geen blijde morgen daagt.
Ik werd verteerd door wild verlangen,
door 's levens maalstroom weggevaagd.
Ik zou alleen zijn, van het heden
en van de toekomst ongewis.
Wie kan er aarden hier beneden
als er geen open hemel is?

- Doven van de derde kaars

- We verlaten in stilte de kerkzaal -

*Afscheidsmaaltijd***- Begroeting****- Samenzang:** Lied 40 (SB)

De Here sprak aleer Hij voor ons leed:
Het is mijn wil, mijn hartelijk begeren
dat Ik met u, die met Mij moogt verkeren
de maaltijd houd, mijn tafel staat gereed.

Ik zeg u dat dit Pascha, nu bereid,
door Mij op aarde niet meer wordt genoten.
Eerst wordt vervuld voor al mijn gunstgenoten,
Gods Koninkrijk en zijn gerechtigheid.

Voorwaar Ik zeg u dat na deze dis
de vrucht des wijnstoks, voor u ingeschonken,
op aarde door Mij niet meer wordt gedronken
voordat Gods Koninkrijk gekomen is.

Mijn lichaam dat voor u gegeven is,
wordt als een brood gebroken en gegeten.
Het is voor u, gij moogt het dankbaar eten.
Doet dat voortaan tot mijn gedachtenis.

De Heiland zegt tot ieder die Hem kent:
Van hand tot hand mag deze wijnkelk rondgaan.
Drinkt nu daaruit; gedenkt, gelooft van nu aan:
dit is mijn bloed, het nieuwe testament.

- Bijbellezing: Marcus 14:17-26

17 Toen de avond was gevallen, kwam hij met de twaalf. 18 Terwijl ze aanlagen voor de maaltijd, zei Jezus: 'Ik verzeker jullie: een van jullie, die met mij eet, zal mij uitleveren.' 19 Ze werden bedroefd en vroegen een voor een aan hem: 'Ik ben het toch niet?' 20 Maar hij zei tegen hen: 'Het is een van jullie twaalf, die

met mij uit dezelfde kom eet. 21 Want de Mensenzoon zal heengaan zoals over hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.'

22 Terwijl ze aten, nam hij een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood, deelde het uit en zei: 'Neem hiervan, dit is mijn lichaam.' 23 En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker, en allen dronken eruit. 24 Hij zei tegen hen: 'Dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen vergoten wordt. 25 Ik verzeker jullie: ik zal niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van God.'

26 Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

- **Samenzang:** Opwekking 737

U nodigt mij aan tafel, om dicht bij U te zijn;
te proeven van het leven, dat U deelt door brood en wijn.
U leidt mij in de stilte, ik volg U met ontzag:
een plaats van rust waar ik U ontmoeten mag.

U ziet mijn hart en leven, de onrust die verwacht;
mijn onbesproken vragen, die er leven in mijn hart.
U kent al mijn gedachten, verbergen kan niet meer:
in vertrouwen leg ik alles voor U neer.

De beker in uw handen, neem ik vol liefde aan,
uit handen die verwond zijn, waarin de tekens staan.
Geen woorden meer van oordeel, genade onverdiend,
die aan tafel wordt geproefd en wordt gezien.

U deelt met mij de maaltijd, reikt mij verzoening aan.
Uw liefde is nog groter dan de schuld die is voldaan.
U toont mij uw genade, die werkzaam is in mij:
door de kracht van uw genade ben ik vrij!

- **Overdenking**

- **Gedicht:** Witte donderdag – Ina van der Welle

- **Gebed**

- Rondgang met wijn en brood / Muzikaal moment

- Samenzang: Gezang 358: 1 en 6 (LB 1973)

Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet,
wil mij vergeven wat ik U misdeed;
verwerp mij niet, die op uw vrijspraak wacht,
maar troost mij met uw woord: het is volbracht.

U wil ik danken, grote Levensvorst;
Gij hebt gestild mijn honger en mijn dorst.
Uw kracht, uw leven daalde in mij neer;
in uw gemeenschap wil ik blijven, Heer.

- Doven van de vierde kaars

- We verlaten in stilte de kerkzaal -

GOEDE VRIJDAG 3 april 33 na Chr.

U en jij worden van harte uitgenodigd voor de diensten in de

Bethelkerk, 19.30 uur: ds. Herman Carlier
Morgenster, 19.30 uur: ds. Sape Braaksma

*Leegte***- Begroeting****- Samenzang:** Lied 271: 1, 4, 5 en 6 (ZG)

Een bange, al te lange nacht
waaraan geen einde komt –
is dat de toekomst die ons wacht,
een stem die zwijgt, verstomd?

O Zonne der gerechtigheid,
o Christus, licht uit licht,
laat zien hoe dicht Gij bij ons zijt,
laat stralen uw gezicht!

Nog nooit was er zo'n grote angst,
nooit dreigde zo de dood;
of duurt de nacht altijd het langst
vlak voor het morgenrood?

Op U, Heer Jezus, wachten wij,
kom, laatste dageraad,
dan is de duisternis voorbij,
dan straalt uw licht gelaat!

- Bijbellezing: Matteüs 27:62-66

62 De volgende dag, dus na de voorbereidingsdag, gingen de hogepriesters en de farizeeën samen naar Pilatus. 63 Ze zeiden tegen hem: 'Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen hij nog leefde, gezegd heeft: "Na drie dagen zal ik uit de dood opstaan.'" 64 Geeft u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders komen zijn leerlingen hem heimelijk weghalen en zullen ze tegen het volk zeggen: "Hij is opgestaan uit de dood," en die laatste leugen zal nog erger zijn dan de eerste.' 65 Pilatus antwoordde: 'U kunt bewaking krijgen. Ga nu en regel het zo goed als u kunt.' 66 Ze gingen erheen en

beveiligden het graf door het te verzegelen en er bewakers voor te zetten.

- **Samenzang:** Opwekking 575

Jezus alleen, ik bouw op Hem
Hij is mijn hoop, mijn lied, mijn kracht.
Door stormen heen hoor ik zijn stem,
dwars door het duister van de nacht.
Zijn woord van liefde dat mij sust
verdrijft mijn angst; nu vind ik rust!
Mijn vaste grond, mijn fundament;
dankzij zijn liefde leef ik nu.

Jezus alleen werd mens als wij;
klein als een kind, in kwetsbaarheid.
Oneindig veel hield Hij van mij,
leed om mijn ongerechtigheid.

En door zijn offer werd ik vrij,
Hij droeg mijn straf, Hij stierf voor mij,
ontnam de dood zijn heerschappij;
dankzij zijn sterven leef ik nu.

- **Overdenking**

- **Muzikaal moment**

- **Gebed**

- **Gedicht:** Stille zaterdag – Cobie Verheij-de Peuter

- **Samenzang:** Lied 244 (ZG) = Lied 166 (EB)

Vader, U loven wij, Gij hebt ons lot in uw handen,
laat dan uw Geest als een oplaaiend vuur in ons branden -
stralende zon,
van onze liefde de bron.
de toekomst is in uw handen.

Kome wat komt, in uw licht zijn wij veilig geborgen,
uw zegen draagt ons door dagen van ziekte en zorgen;
Gij houdt de wacht,
en ook al dreigt soms de nacht,
reeds glanst het licht van de morgen.

Heer, houd ons vast als wij toch uw geboden vergeten
en van vergeving en vrede niet meer willen weten;
kom dan met vuur -
uw liefde, louter en puur,
kent lengte, hoogte noch breedte.

Vader, U loven wij – draag ons door schade en schande,
dooft onze lamp, laat uw waakvlam dan nog blijven branden;
Christus, ons licht,
op wie ons hart is gericht,
ons leven ligt in uw handen!

- We verlaten in stilte de kerkzaal -

* * *

WIJ WENSEN U EN JOU GEZEGENDE PAASDAGEN

U en jij worden van harte uitgenodigd voor de kerkdiensten

1^e Paasdag

Bethelkerk, 9.30 uur: ds. Herman Carlier en ds. Bart Visser
(dienst met openbare geloofsbelijdenis)
17.00 uur: ds. Bart Visser

Morgenster, 9.30 uur: ds. Sape Braaksma

2^e Paasdag

Grote of Jacobijnerkerk, 10.00 uur Paaszangdienst

